

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BONIEWO NA LATA 2017-2023

ANALIZA SZCZEGÓŁOWYCH ROZWIĄZAŃ REWITALIZACJI GMINY BONIEWO

BONIEWO 2017

Rozwiązania w ramach rewitalizacji Gminy Boniewo

Rewitalizacja Gminy Boniewo polegać będzie na przyjęciu rozwiązań mających na celu złagodzenie zidentyfikowanych niekorzystnych zjawisk społecznych w rozwoju Gminy Boniewo m.in.

- **problemy w sferze społecznej:**
 - starzenie się społeczności i konieczność podjęcia integracji społecznej mieszkańców, także jako problemu demograficznego w Gminie,
 - niedostatek ekonomiczny części rodzin i problemy opiekuńcze w rodzinach (pomoc społeczna w skali większej niż w pozostałych obszarach w gminie Boniewo dla dzieci do lat 17),
 - niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, czego wyrazem jest większy od przeciętnego w Gminie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
- **problemy w sferze funkcjonalno – przestrzennej i technicznej:**
 - występowanie terenów i przestrzeni zdegradowanych w sołectwach wskazanych do rewitalizacji w gminie Boniewo,
 - brak zagospodarowania przestrzeni publicznych dla celów społecznych i integracji mieszkańców.
- **problemy w sferze gospodarczej:**
 - niska aktywność zawodowa mieszkańców z uwagi na większy niż przeciętnie w Gminie udział osób w wieku poprodukcyjnym.
- **problemy w sferze środowiskowej:**
 - występowanie niekorzystnych zjawisk środowiskowych mających wpływ na niską emisję, w tym degradacja części budynków i substancji mieszkaniowej oraz obiektów publicznych, a także stan dróg lokalnych.

Szczegółowe rozwiązania odnosić będą się do powyższych zidentyfikowanych zjawisk społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych i obejmą działania na rzecz rozwoju społeczno-infrastrukturalnego oraz przestrzennego. Rozwiązania w ramach rewitalizacji, jakie zamierza w wyniku wdrożenia projektów rewitalizacji przeprowadzić Gmina Boniewo, mają na celu trwałą zmianę postaw społecznych w wyniku procesów rewitalizacji danego obszaru/ sołectwa Gminy tj. wzmocnienie aktywności społecznej, aktywności zawodowej mieszkańców oraz integracji społecznej.

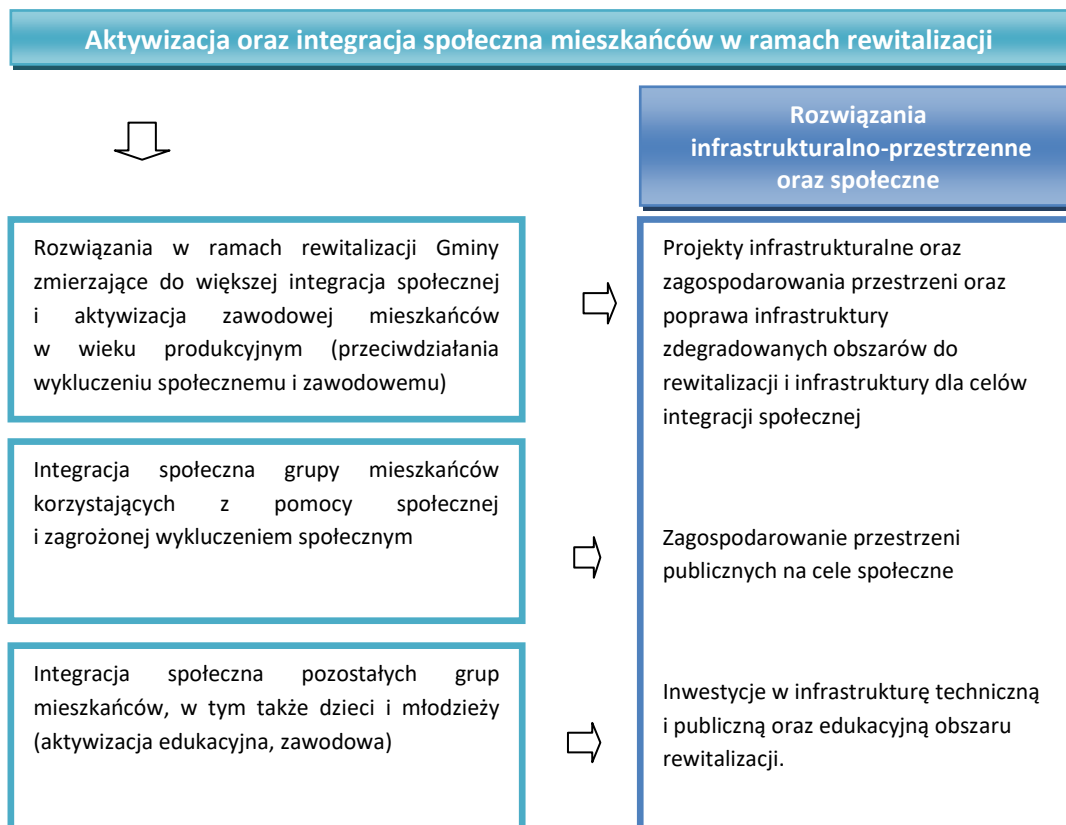
Zakłada się, że rozwiązania projektów rewitalizacji w odniesieniu do problemów sfery społecznej powinny być prowadzone:

- 1) wobec osób w wieku poprodukcyjnym w celu zapewnienia ich aktywności społecznej i integracji ze społecznością lokalną,
- 2) wobec osób zagrożonych wykluczeniem z powodu związania z systemem pomocy społecznej poprzez działania na rzecz ich integracji z mieszkańcami i wspólnotą Gminy,
- 3) wobec osób bezrobotnych poprzez tworzenie rozwiązań na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej,
- 4) wobec młodych mieszkańców Gminy poprzez tworzenie dobrych perspektyw edukacyjnych, zawodowych, szczególnie poprzez działania na rzecz poprawy edukacji na obszarach wiejskich.

Uzupełnieniem rozwiązań zwiększających integrację społeczną będą elementy projektów uwzględniające działania na rzecz rozwoju infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni gminnej w sołectwach wyznaczonych do rewitalizacji, a także zakładane komplementarne projekty na całym obszarze zdegradowanym Gminy. W ten sposób rewitalizacji Gminy jest rozwiązaniem kompleksowym i zintegrowanym oraz spójnym procesem długofalowego rozwoju Gminy Boniewo. Wobec osób dorosłych (w wieku produkcyjnym) – główną ideą interwencji będą rozwiązania zmierzające do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców, a więc pośrednio – zmniejszenie zależności od systemu pomocy społecznej oraz wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej (osoby bezrobotne). Ważne znaczenie w procesie rewitalizacji posiadać będą działania integrujące społeczność lokalną i poprawiające ogólny, szeroko rozumiany poziom rozwoju społecznego – wpływające na kształtowanie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz wykształcenie postaw aktywności zawodowej i społecznej. W zakresie działań na rzecz osób młodych przewidziano wzmocnianie postaw ukierunkowanych na edukację. Wzmacniając integrację i aktywizację określonych grup mieszkańców rewitalizacja Gminy przyniesie zakładane efekty w obszarze ograniczenia zjawisk wykluczeń społecznych, zwiększenia integracji i wzmocnienie użyteczności określonych grup mieszkańców w budowie potencjału lokalnego. Projekty społeczne wymagać będą podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Infrastruktura ta będzie wykorzystywana do prowadzenia działań edukacyjnych oraz integrujących lokalną społeczność. Warunkiem powodzenia planowanych powyżej działań społecznych w procesie rewitalizacji Gminy Boniewo, jest realizacja inwestycyjnych działań infrastrukturalnych. Z punktu widzenia finansowania interwencji, przyjęto założenia zrealizowania projektów łączących działania w ramach EFS i działania w ramach EFRR. Zgodnie z przyjętą analizą rozwiązań dla rewitalizacji projekty rewitalizacji uwzględnią działania w obszarze społecznym i posiadać będą zakładaną, wyodrębnioną część interwencji infrastrukturalnej tj. działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Warunkiem działań infrastrukturalnych jest niezbędność inwestycji dla celów społecznych. Poniżej zaprezentowano w formie schematycznej koncepcję planowanych szczegółowych rozwiązań w ramach rewitalizacji Gminy Boniewo.

Rys.1. Rozwiązania rewitalizacji Gminy Boniewo

Źródło danych: opracowanie własne

Rewitalizacja Gminy Boniewo zakłada, iż dla realizacji zamierzeń społecznych wymagane będą działania inwestycyjne infrastrukturalno-przestrzenne – warunkujące możliwość podjęcia działań społecznych.

Rewitalizację w sołectwach Obszaru Rewitalizacji (OR) zamierza się przeprowadzić zgodnie z celami, określonymi w rozdziale 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, mającymi na uwadze przeprowadzenie szczegółowych rozwiązań rewitalizacji m.in. w kierunku: „zwiększenia partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej”, przy położeniu nacisku na kształtowanie postaw wpływających na poprawę szans na rynku pracy (wymiernym efektem aktywizacji społeczności ma być przede wszystkim poprawa sytuacji materialnej

mieszkańców także poprzez zwiększenie dochodów osób już pracujących – w sferze wskaźnikowej będzie to oddziaływanie poprzez rozwiązania mające poprawić następujące wskaźniki odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych w sołectwach Gminy: liczby bezrobotnych, liczby osób, które podjęły pracę, liczby rodzin, które zyskują świadczenia z pomocy społecznej ze względu na sytuację materialną).

Zakładane rozwiązania rewitalizacji na terenie Gminy Boniewo

Przyjmuje się, iż planowane w wyniku procesu rewitalizacji Gminy Boniewo działania doprowadzą przede wszystkim do zmian postaw mentalności mieszkańców rewitalizowanych obszarów, w kierunku kształtowania postaw aktywności w sferze społecznej i zawodowej oraz edukacyjnej.

Rewitalizacja pozwoli na realizację programu rozwoju społecznego, mającego na celu trwałą zmianę przede wszystkim postaw społecznych w zakresie aktywności społecznej. W grupie osób w wieku produkcyjnym (osoby dorosłe) końcowym efektem będzie zakładana większa integracja tej grupy mieszkańców w ramach społeczności lokalnej oraz ich aktywność w zakresie rozwoju społecznego, jak i rozwoju gospodarczego, która doprowadzi do poprawy sytuacji materialnej zauważalnej części mieszkańców (aktywność na polu zawodowym, podniesienie kwalifikacji i umiejętności, zdobycia nowych umiejętności, aktywność na polu prowadzenia własnych działań zawodowych). Zakłada się także poprawę sytuacji rodzin, które w wyniku działań rewitalizacyjnych uzyskają szansę zmiany dotychczasowej sytuacji życiowej i wyjścia z zagrożenia wykluczenia spowodowanego długotrwałym procesem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Poza integracją i aktywizacją społeczną Program oddziaływać będzie na postawy obywatelskie i prospołeczne np. poprzez stymulowanie i rozwijanie zainteresowań, edukację młodzieży, stymulowanie impulsów rozwojowych.

Powyższe założenie rewitalizacji Gminy Boniewo przyjęto w wyniku analizy stanu rozwoju wszystkich trzech sołectw obszaru zdegradowanego, przeprowadzonych z mieszkańcami konsultacji społecznych, analiz formalnych możliwości realizacji określonych przedsięwzięć w ramach programów rewitalizacji dla wyznaczonych do rewitalizacji sołectw.

Zakładane efekty rewitalizacji Gminy Boniewo w wymiarze ogólnym, wiązać będą się m.in. z:

- poprawą integracji oraz aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców,
- ukształtowaniem lepszej przestrzeni życiowej w Gminie,
- zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy rozwoju własnych sołectw,
- zwiększoną funkcjonalnością w wyniku zagospodarowania przestrzeni publicznych Gminy,
- lepszą dostępnością i większą funkcjonalnością bazy dla integracji społecznej (przestrzeni wspólnych i/lub instytucji kultury, rekreacji oraz turystyki).

Cele rewitalizacji Gminy Boniewo

Cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023. Odnosząc się do wytycznych *Zasad rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim* w niniejszym Programie uwzględniono następujące cele rewitalizacji:

- Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.
- Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

Cele rewitalizacyjne i kierunki działań w Gminie Boniewo odpowiadają problemom zidentyfikowanym w procesie opracowania Programu rewitalizacji.

6.1. Cel główny rewitalizacji Gminy Boniewo

Celem głównym rewitalizacji Gminy Boniewo jest:

*Rozwój Gminy Boniewo w wyniku rewitalizacji obszaru oraz integracji społeczno
- gospodarczej mieszkańców Gminy*

Długofalowym wynikiem procesu rewitalizacyjnego Gminy jest zrównanie rozwoju obszarów poddanych rewitalizacji z pozostałymi obszarami Gminy pod względem jakościowym i funkcjonalnym. Poniżej sformułowano cele szczegółowe, będące pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023, które są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w całej Gminie (poziom lokalny) oraz w województwie kujawsko-pomorskim (poziom regionalny).

6.2. Cele szczegółowe rewitalizacji

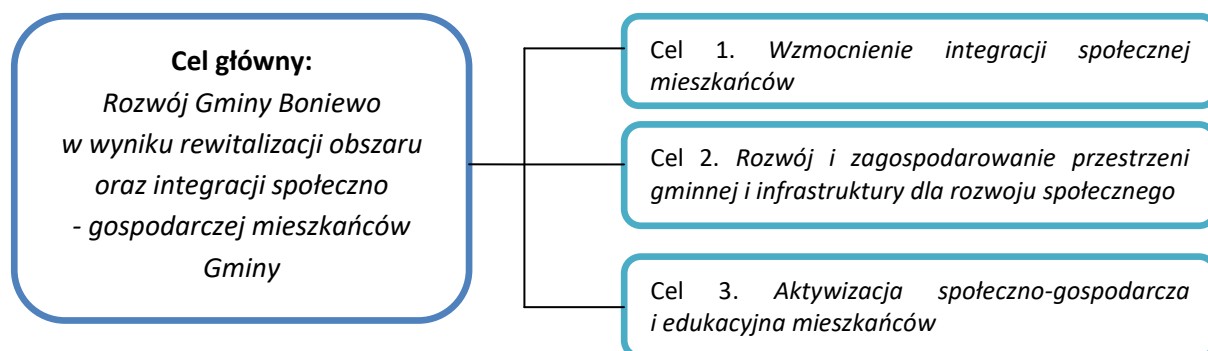
Cel główny rewitalizacji Gminy Boniewo zostanie osiągnięty przez realizację trzech celów szczegółowych.

Cel 1. *Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.*

Cel 2. *Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.*

Cel 3. *Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.*

Rys. 2. Cele rewitalizacji Gminy

Źródło danych: opracowanie własne

Powyższe cele rewitalizacji Gminy Boniewo odnoszą się do zidentyfikowanych, konkretnych zjawisk problemowych. Wszystkie cele wzajemnie się uzupełniają, dzięki czemu zapewniają komplementarność i spójność kierunków rewitalizacji oraz wpływają na koncentrację działań pod względem przestrzennym (obszar rewitalizacji) oraz problemowym (komplementarność problemowa – uzupełniające się działania w ramach projektów).

Równoległa realizacja wskazanych powyżej celów rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie zintegrowanego podejścia do procesu rewitalizacji Gminy Boniewo.

6.3. Opis rozwiązań rewitalizacji Gminy Boniewo

Rozwiązania szczegółowe rewitalizacji planowane w Gminie Boniewo odnoszą się do nakreślonych celów rewitalizacji i obejmują:

1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.

Rozwiązanie odnosi się do zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej tj. starzenie się społeczności i konieczność podjęcia integracji społecznej mieszkańców także, jako problemu demograficznego w Gminie, a także niedostatek ekonomiczny części rodzin i problemy opiekuńcze w rodzinach (pomoc społeczna w skali większej niż w pozostałych obszarach w gminie Boniewo dla dzieci do lat 17).

Rozwiązanie 1 koncentruje się na rewitalizacji zwiększającej szanse rozwojowe Gminy w związku z integracją społeczną mieszkańców. Istotnym elementem jest wzmocnienie kompetencji społecznych, także poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, infrastruktury i obiektywna cele integracji określonych grup mieszkańców. Jednym z aspektów jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, dlatego obejmuje ingerencję w zakresie sfery problemów związanych z korzystaniem mieszkańców z pomocy społecznej, problemów wynikających z utrzymującego się bezrobocia, systemu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wsparcia grup

społeczności lokalnych w celu wyrównywania ich dostępności do określonych kompetencji. W ramach tego celu rewitalizacja obejmie tworzenie odpowiednich warunków i zachęcenie organizacji oraz grup społeczności do włączania się we wspólne przedsięwzięcia dla inicjowania zmian na rzecz swojego otoczenia. Prowadzić to będzie do trwałej identyfikacji z miejscem zamieszkania, a także budowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Powyższe przyczyni się do rozwoju współpracy grup mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz instytucji na obszarach lokalnych objętych rewitalizacją.

2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.

Rozwiązanie to jest odpowiedzią na zidentyfikowane występowanie terenów i przestrzeni zdegradowanych w sołectwach wskazanych do rewitalizacji, a także braku zagospodarowania przestrzeni publicznych dla celów społecznych i integracji mieszkańców oraz problemów środowiskowych np. występowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na niską emisję.

Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni gminnej zapewni odpowiednie warunki wzrostu społeczno -gospodarczego Gminy i posiadania zagospodarowanej przestrzeni przyjaznej środowisku. Miejsca takie w sposób naturalny będą oddziaływać także na całe obszary, wpływając pozytywnie na zmiany społeczno-gospodarcze. Rozwiązanie obejmuje działania na rzecz poprawy stanu infrastruktury technicznej oraz jakości terenów publicznych dla działań integrujących np. poprzez nadanie terenom nowej funkcji, czy wzmocnienie wykorzystania rekreacyjnego przestrzeni Gminy także w powiązaniu z przedsięwzięciami Lokalnej Grupy Działania. Zintegrowanie przestrzeni w wyniku rewitalizacji oznaczać będzie realizację działań infrastrukturalnych w powiązaniu z funkcjami społecznymi rewitalizacji. Planowane działania dotyczyć będą w szczególności: odnowy i rozwoju terenów zielonych, poprawy jakości ciągów komunikacyjnych wraz z modernizacją infrastruktury technicznej ochrony środowiska, a także poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz przygotowania przyjaznych i bezpiecznych atrakcyjnych miejsc służących integracji społeczności lokalnej. W ramach realizacji projektów rewitalizacji nastąpi zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych elementów infrastruktury publicznej.

W zakresie tego rozwiązanie uwzględniono rozwój infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w zakresie potrzeb rekreacyjnych i turystyki, spędzania wolnego czasu, integracji społeczności lokalnej, edukacji. Realizacja wyżej opisanych działań pozwoli na pozyskanie nowej przestrzeni publicznej na cele aktywizujące mieszkańców oraz wzmacnianie więzi lokalnych. Ukierunkowanie rewitalizacji na wskazane rozwiązanie oznaczać będzie także zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych, zdewastowanych, zdekapitalizowanych. Adaptacja takich przestrzeni spowoduje wzrost integracji oraz aktywności społecznej mieszkańców.

3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.

Rozwiązanie to odnosi się do problemu niskiej aktywności społeczna i zawodowa mieszkańców, czego wyrazem jest większy od przeciętnego w Gminie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze oraz niskiej aktywności zawodowej mieszkańców z uwagi na większy niż przeciętnie w Gminie udział osób w wieku poprodukcyjnym. W ramach tego celu założono pobudzanie aktywności gospodarczej oraz zawodowej i edukacyjnej mieszkańców na obszarach rewitalizacji. Stanowi to podstawę dla możliwego rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy w jednej z jej form – spółdzielczości socjalnej. Rozwój form ekonomii społecznej w ramach rewitalizacji ma szczególne znaczenie w integracji środowisk lokalnych, a przez to w procesie integracji i włączeniu społecznemu marginalizowanych grup. Elementy realizacji działań w formie podmiotów ekonomii społecznej stanowić mogą część procesu aktywizacji zawodowej mieszkańców. Powstawanie podmiotów ekonomii społecznej, czy spółdzielni socjalnych powinno być naturalną formą wsparcia aktywizacji zawodowej i społecznej w wyniku rewitalizacji. Spółdzielczość socjalna, aktywizująca mieszkańców, stanowić może jedno z bardziej efektywnych narzędzi włączenia partnerów społecznych w rewitalizację oraz praktyczne rozwiązanie w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz administracją publiczną w oparciu o formułę partnerstwa. Ważnym elementem zapewnienia osiągnięcia rozwiązania w ramach *Programu* będzie realizacja inicjatyw lokalnych z udziałem organizacji społecznych – potencjalnych partnerów społecznych Programu.

Planowane rozwiązania rewitalizacyjne w Gminie Boniewo

Gmina zamierza zrealizować następujące szczegółowe działania w procesie rewitalizacji

- 1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców
- 2: Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym w sołectwach stanowiących obszar do rewitalizacji
- 3: Rozwój infrastruktury dla rozwoju społecznego i integracji mieszkańców w wyniku procesu rewitalizacji.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji Gminy Boniewo zakładają m.in.:

- wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców,
- wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie),
- zwiększanie aktywności mieszkańców w wyniku inicjatyw społecznych i edukacyjnych,
- kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród społeczności,

- podnoszenie kwalifikacji i umiejętności edukacyjnych oraz zawodowych mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne,
- poprawa infrastruktury na terenie Gminy.

Przyjęte do realizacji rozwiązania dla rewitalizacji Gminy Boniewo wynikają z określonego celu głównego *Programu Rewitalizacji* oraz jego celów szczegółowych. Ich realizacja wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej wizji obszaru rewitalizacji po rewitalizacji.